EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 24.11.2022
COM(2022) 649 final

2022/0386 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i den gemensamma kommitté som inrättats genom avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Moldavien om godstransport på väg med avseende på gemensamma kommitténs arbetsordning och med avseende på förlängning av avtalet

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag avser ett beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i den gemensamma kommitté som inrättats genom avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Moldavien om godstransport på väg, vilket undertecknades i Lyon den 29 juni 2022[1] (*avtalet*) med avseende på

- antagande av gemensamma kommitténs arbetsordning, i enlighet med artikel 6.6 i avtalet, och
- förlängning av avtalet i enlighet med artikel 6.2 i avtalet.

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. Sammanfattning av avtalet

Syftet med avtalet är att tillfälligt underlätta godstransport på väg mellan och genom Europeiska unionens och Republiken Moldaviens territorier genom att bevilja ytterligare rättigheter till transitering och transport av gods mellan Moldavien och EU med hänsyn till Rysslands angrepp på Ukraina och de väsentliga störningar detta medfört för vägtransportsektorn i Moldavien. Avtalet är för närvarande tillämpligt till och med den 31 mars 2023.

En gemensam kommitté inrättades för att övervaka och kontrollera tillämpningen och genomförandet av avtalet. Gemensamma kommittén beslutar i synnerhet om antagandet av sin egen arbetsordning och om förlängning av avtalet. Vad gäller förlängning av avtalet ska gemensamma kommittén fatta beslut senast tre månader innan avtalet löper ut, det vill säga senast den 31 december 2022. Enligt artikel 6.5 i avtalet ska gemensamma kommittén anta sina beslut genom konsensus.

Moldavien och kommissionen har preliminärt enats om att gemensamma kommitténs första möte ska hållas den 15 december 2022.

2.2. Kontroll av avtalet

Genom artikel 6.1 i avtalet infördes en skyldighet att kontrollera avtalet, i synnerhet genom en periodisk översyn av hur avtalet fungerar med tanke på målen. Därför har Moldavien försett kommissionen med uppgifter om hur avtalet genomförts. Uppgifterna omfattar i synnerhet det tredje kvartalet 2022, dvs de första tre månader då avtalet tillämpades, och av dem framgår följande:

- **Avtalet har framgångsrikt stött Moldaviens ekonomi genom att väsentligt öka exporterna från Moldavien till EU** Moldaviens export till EU tredje kvartalet 2022 motsvarade 282,7 miljoner euro, vilket är en värdeökning med 17,5 % jämfört med tredje kvartalet 2021. Detta beror på ökad export av spannmål (+97,2 %), vegetabiliska oljor (+1 377,8 %) samt frukt och vin (+22 %). Exporten till EU utgör nu 60 % av Moldaviens sammanlagda export och andelen väntas även fortsättningsvis öka väsentligt.

[1] EUT L 181, 7.7.2022, s. 4.

- **Avtalet har även gynnat EU** EU:s export till Moldavien tredje kvartalet 2022 motsvarade 387,5 miljoner euro, vilket är en ökning med 41 % jämfört med tredje kvartalet 2021. I synnerhet har volymen på export av petroleumprodukter fyrdubblats. EU:s export till Moldavien har varit större än EU:s import från Moldavien.

- **De rättigheter som avtalet ger godstransportörer från Moldavien har inte resulterat i en plötslig tillströmning av moldaviska långtradare på EU:s vägar** Tredje kvartalet 2021 hade 13 255 vägtransporter i EU genomförts av moldaviska godstransportörer, jämfört med 14 983 vägtransporter tredje kvartalet 2022, vilket är en ökning med 13 %. Det är faktiskt godstransportörer från EU som gynnats mest av avtalets genomförande (antalet vägtransporter som genomfördes av godstransportörer från EU i Moldavien ökade med 73 % tredje kvartalet 2022 jämfört med tredje kvartalet 2021) även om det antal transporter som EU:s godstransportörer genomför till Moldavien är mycket lägre än det antal transporter som moldaviska godstransportörer genomför till EU (antalet EU-transporter var 3 327 tredje kvartalet 2021 jämfört med 5 572 stycken tredje kvartalet 2022). Det är därför tydligt att **avtalet inte missgynnat godstransportörer från EU.** Samtidigt har antalet ryska tillstånd för moldaviska godstransportörer sjunkit med över hälften (4 406 tillstånd tredje kvartalet 2021 jämfört med 1 943 tillstånd tredje kvartalet 2022). Detta visar att de moldaviska godstransportörerna har lyckats med att hitta alternativa marknader i EU som kompenserar förlusten av ekonomiska vinster i Ryssland.

- Tillsammans med ett liknande avtal om transporter på väg mellan Moldavien oh Ukraina har **avtalet spelat en avgörande roll för solidaritetskorridorerna.** Det har möjliggjort ett smidigt flöde av varor från Ukraina och mildrat trycket på de medlemsstater som gränsar till Ukraina. Ett väsentligt och hittills aldrig skådat antal nödvändiga varor skickades från Ukraina till EU via Moldavien. Exempelvis transiterades spannmål (96 602 ton från Ukraina via Moldavien till EU tredje kvartalet 2022 jämfört med 917 ton tredje kvartalet 2021) och vegetabiliska oljor (22 708 ton tredje kvartalet 2022 jämfört med 503 tredje kvartalet 2021). Ett annat exempel är den kraftiga exportökningen av ukrainsk olja till EU via Moldavien som gick från 503 ton tredje kvartalet 2021 till över 22 708 ton tredje kvartalet 2022. Även spannmålsexporten från Ukraina till EU i transit via Moldavien ökade, från 917 ton tredje kvartalet 2021 till över 96 000 ton på samma rutt tredje kvartalet 2022.

- **Avtalet** har också väsentligt **minskat trycket** på transportindustrin och myndigheterna avseende de administrativa formaliteterna i samband med utfärdande av tillstånd och licenser.

2.3. Gemensamma kommittén

Genom artikel 6 i avtalet inrättas en gemensam kommitté som ska övervaka och kontrollera tillämpningen och genomförandet av detta avtal samt periodiskt se över hur avtalet fungerar med tanke på målen. Enligt samma artikel ska gemensamma kommittén vara sammansatt av företrädare för parterna. Besluten fattas genom konsensus och är bindande för parterna.

Enligt artikel 6.2 ska gemensamma kommittén sammankallas senast tre månader innan avtalet löper ut för att bedöma och besluta om behovet av att avtalet fortsätter att gälla och om förlängningens varaktighet.

Enligt artikel 6.6. i avtalet ska gemensamma kommittén själv anta sin arbetsordning.

2.4. Gemensamma kommitténs planerade akt avseende dess arbetsordning

Under sitt första sammanträde ska gemensamma kommittén fatta beslut om antagande av sin arbetsordning i enlighet med artikel 6.5 och 6.6 i avtalet. Arbetsordningen ska stödja gemensamma kommitténs organisation och arbete så att avtalet kan genomföras korrekt.

2.5. Gemensamma kommitténs planerade akt avseende förlängning av avtalet

Under sitt första sammanträde ska gemensamma kommittén fatta beslut om förlängning av avtalet till och med den 31 december 2025 i enlighet med artikel 6.2 och 6.5 i avtalet.

Detta har fyra orsaker. För det första visar kontrollerna av avtalet att det gynnat handeln både i EU och i Moldavien. De ökade vägtransporterna har även gynnat båda parters vägtransportoperatörer. Det finns därför ingen anledning att inte förlänga ett avtal som visserligen utformats för att i första hand hjälpa Moldaviens ekonomi med tanke på Rysslands angrepp på Ukraina men som även lett till konkreta fördelar för EU. För det andra har avtalet gett Moldavien möjlighet att omdirigera sin handel från öst till EU, vilket därmed bidragit till att gradvis integrera Moldaviens ekonomi med den västerländska ekonomin. Tillsammans med ett liknande avtal om godstransporter på väg som undertecknats med Ukraina har avtalet även underlättat export av ukrainska varor, vilket därmed bidragit till solidaritetskorridorerna och till bärkraften i två ekonomier som EU kommer att stödja på kortare och längre sikt. Dessa omständigheter, som också har en tydlig politisk signifikans i den rådande geopolitiska situationen, bör uppmuntras och bekräftas genom den föreslagna förlängningen. För det tredje kan avtalet även underlätta återuppbyggnaden av Ukraina så småningom efter Rysslands angrepp på landet. För det fjärde har EU en tät koppling till den internationella stödplattformen för Moldavien och alla åtgärder som skulle kunna tolkas som att stöd som redan beviljats Moldavien dras tillbaka skulle ge negativa signaler och försätta EU i en position där politiken inom och utanför plattformen skulle kunna uppfattas som inkonsekvent och motsägelsefull.

Det är nödvändigt att förlänga avtalet till och med den 31 december 2025 eftersom de förhållanden som ledde till att det ursprungliga avtalet ingicks kvarstår och troligen kommer att kvarstå inom överskådlig framtid. Rysslands angrepp på Ukraina håller på att intensifieras och de flesta observatörerna tror inte att det kommer att avslutas inom en nära framtid. Detta innebär även att sjötransporterna via hamnar i Svarta havet, en av Moldaviens potentiella exportrutter, fortfarande är mycket begränsade. FN:s spannmålsinitiativ för Svarta havet har gett en dellösning. Men det är osäkert om initiativet kommer att förlängas och räckvidden är för närvarande begränsad enbart till spannmål. De fortsatta militära åtgärderna i Moldaviens östra grannregioner och den därav följande förstörelsen av transportinfrastruktur i områdena, som tidigare var transitzoner för Moldaviens export, kommer att fortsätta begränsa Moldaviens tillträde till landets traditionella marknader under överskådlig framtid.

2.6. Avtal mellan EU och Ukraina om godstransport på väg

Kommissionen kommer inom kort att lägga fram ett förslag till rådets beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar avseende förlängning av avtalet mellan Europeiska unionen och Ukraina om godstransport på väg, vilket undertecknades i Lyon den 29 juni 2022.[2] Av de skäl som anges ovan och i synnerhet med tanke på den roll Moldavien spelar för solidaritetskorridorerna mot bakgrund av avtalet mellan Ukraina och Moldavien om godstransport på väg anser kommissionen att sista giltighetsdag för avtalet

[2] EUT L 179, 6.7.2022, s. 1.

med Ukraina bör vara detsamma som för avtalet med Moldavien, det vill säga den 31 december 2025.

3. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar bör därför vara att stödja antagandet av det utkast till gemensamma kommitténs beslut som fogas till det här förslaget.

4. RÄTTSLIG GRUND

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) föreskrivs att rådets beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram”.

Begreppet akter med rättslig verkan omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga. Det omfattar även instrument som inte har bindande verkan enligt internationell rätt, men som är ”ägnade att på ett avgörande sätt påverka innehållet i de bestämmelser som antas av unionslagstiftaren”.

Gemensamma kommittén är ett organ som inrättats genom ett avtal, nämligen avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Moldavien om godstransport på väg.

Det beslut som ska antas av gemensamma kommittén utgör en akt med rättslig verkan. För det första kommer den planerade akten om antagande av gemensamma kommitténs arbetsordning att vara bindande enligt internationell rätt i enlighet med artikel 6.5 och 6.6 i avtalet. För det andra kommer den planerade akten om avtalets löptid också att vara bindande enligt internationell rätt i enlighet med artikel 6.2 och 6.5 i avtalet.

Den planerade akten varken kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram. Den formella rättsliga grunden för förslaget till rådets beslut är därför artikel 218.9 i EUF-fördraget.

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas på unionens vägnar. Om den planerade akten har två syften eller två beståndsdelar av vilka det ena syftet eller den ena beståndsdelen kan identifieras som det eller den huvudsakliga, medan det eller den andra endast är av underordnad betydelse, måste det beslut som antas enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget ha en enda materiell rättslig grund, nämligen den som krävs med hänsyn till det huvudsakliga eller avgörande syftet eller den huvudsakliga eller avgörande beståndsdelen.

Det huvudsakliga syftet med och innehållet i den planerade akten rör vägtransport.

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är artikel 91 i EUF-fördraget.

5. OFFENTLIGGÖRANDE AV DEN PLANERADE AKTEN

Det är lämpligt att offentliggöra gemensamma kommitténs beslut i *Europeiska unionens officiella tidning* när det antagits.

2022/0386 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i den gemensamma kommitté som inrättats genom avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Moldavien om godstransport på väg med avseende på gemensamma kommitténs arbetsordning och med avseende på förlängning av avtalet

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 91 jämförd med artikel 218.9,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Den 29 juni 2022 undertecknades avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Moldavien om godstransport på väg[3] (*avtalet*) av unionen och började då provisoriskt tillämpas.

(2) Genom artikel 6.1 i avtalet inrättas en gemensam kommitté som ska övervaka och kontrollera tillämpningen och genomförandet av detta avtal samt periodiskt se över hur avtalet fungerar med tanke på målen.

(3) Gemensamma kommittén ska själv anta sin arbetsordning.

(4) I enlighet med artikel 5.1 i avtalet ska avtalet tillämpas till och med den 31 mars 2023. Gemensamma kommittén ska dock även sammankallas senast tre månader innan avtalet löper ut för att bedöma och besluta om behovet av att förlänga avtalet.

(5) För att både Europeiska unionen och Republiken Moldavien ska kunna fortsätta gynnas av avtalet bör det förlängas till och med den 31 december 2025.

(6) För att se till att avtalet genomförs på rätt sätt bör gemensamma kommitténs arbetsordning antas.

(7) Därför planerar gemensamma kommittén att vid sitt möte den 15 december 2022 anta ett beslut om sin arbetsordning och ett beslut om behovet av att förlänga avtalet, samt om förlängningens varaktighet.

(8) Det är därför lämpligt att fastställa den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i gemensamma kommittén avseende dess arbetsordning och förlängningen av avtalet, eftersom dessa beslut kommer att vara bindande för unionen.

[3] EUT L 181, 7.7.2022, s. 4.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i den gemensamma kommitté som inrättats genom artikel 6 i avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Moldavien om godstransporter på väg (*avtalet*) när det gäller antagandet av gemensamma kommitténs arbetsordning och förlängningen av avtalet, inklusive förlängningens varaktighet, ska baseras på det utkast till beslut av gemensamma kommittén som åtföljer det här beslutet.

Unionens företrädare i gemensamma kommittén får godkänna mindre ändringar av utkastet till beslut av gemensamma kommittén utan något nytt beslut av rådet.

Artikel 2

Gemensamma kommitténs beslut ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till kommissionen.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande